

Päiväys
16.9.2024

Diaarinumero
782/03.04.04.04.20/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

16.9.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä **23.9.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 16.9.2024 nro 1188/2024, valitus vesitalousasiassa, kiinteistöjen välinen erimielisyys koskien olemassa olevan ojan perkausta, Hämeenlinna.

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **16.9.2024 – 23.10.2024** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **23.10.2024**.

16.09.2024

Dnro 782/03.04.04.04.20/2022

Asia Valitus ojitusta koskevassa vesitalousasiassa

Valittajat [REDACTED]

Vastapuoli [REDACTED]

Päätös, josta valitetaan

Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunta 17.5.2022 § 107

Kaupunkirakennelautakunta on antanut osittaisen oikeuden vesienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa (Dnro HML/4520/11.01.01/2019/täydennyspyyntö 14.7.2020) esitettyihin toimenpiteisiin ja hyväksynyt jo tehdyn ojan perkauksen seuraavasti:

1. Kiinteistön A omistaja (ojittaja) ei saa perata ojaa nykyistä pidemmälle kiinteistön B puolelle.
2. Kiinteistön A omistaja saa poistaa oletettavasti majavan aikoinaan rakentaman padon kiinteistön B puolelta.

Majavapadon saa poistaa lapiokaivuulla nykyisen perkaamattoman ojan pohjan tasoon ja nykyisen, perkaamattoman ojan reunojen leveyteen saakka. Maanomistajalla on oikeus käyttää ojasta nostettu maa hyväkseen. Jos maanomistaja ei halua käyttää maata, hankkeesta vastaavan tulee panna maa ojan viereen tai muuhun sellaiseen paikkaan, jossa se ei aiheuta maanomistajalle haittaa eikä estä veden valumista ojaan tai aiheuta ojan luisukan sortumista, taikka viedä maa pois (VL 5:10). Tämä vesilain 5 luvun 10 § koskee myös jo aikaisemmin perkaamisesta syntyneitä maamassoja. Maamassojen käsittely on toteutettava siten, että kiintoainetta päätyy mahdollisimman vähän ojaan.

Kiinteistön A omistajan Hämeen ELY-keskukselle laatiman ojituseroilmoituksen mukaan mahdollisia vesistöhaittoja hallitaan alueelle suunnitellulla laskeutusaltaalla. Kiinteistön A omistajan laatimassa vesienhallinnan

toimenpidesuunnitelmassa on laskeutusaltaan mitoitustiedot kerrottu tarkemmin.

Toimenpiteet tulee olla suoritettuna 30.11.2022 mennessä tai mikäli päätökseen haetaan valittamalla muutosta, tulee toimenpiteet olla tehtynä vuoden kuluessa päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tehdyistä toimenpiteistä tulee ilmoittaa Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee sen myöntämään oikeuteen sekä vesilain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettuihin asioihin liittyvät korvausasiat, ellei asia kuulu käräjäoikeuden toimivaltaan, eikä korvauksista ole osallisten kesken sovittu.

Vesilain 5 luvun 7 §:n mukaan ojituksessa on noudatettava, mitä 2 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään. Ojitus, ojan perkaus on lisäksi toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä. Jos vettyminen tai muu edunmenetys kuitenkin on huomattavasti pienempi kuin kustannus, joka hankkeesta vastaavalle aiheutuisi tällaisen seurauksen estämisestä, hankkeesta vastaava saa rahalla korvata edunmenetyksen (VL 5:7.1). Nämä haitattomuusvaatimukset koskevat uudisojituksen lisäksi myös ojan kunnossapitoa.

Ympäristönsuojeluviranomainen on katsonut, että edunmenetys kiinteistön B omistajalle on huomattavasti pienempi kuin kustannus 5433,73 euroa, joka hankkeesta vastaavalle aiheutuisi ojan perkaamattomuudesta, joten korvattavaa edunmenetystä ei synny.

Arvon menetystä ei katsota kiinteistön B käytettävyydestä ns. kuivan maan rakennuspaikalle, jolle ei ole rakennuslupaa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittajat ovat vaatineet kaupunkirakennelautakunnan päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä on määrätty, että kiinteistön A (Laurilanpalsta) omistaja ei saa perata ojaa nykyistä pidemmälle kiinteistön B [REDACTED] puolelle. Toissijaisesti valittajat ovat vaatineet päätöksen kumoamista siltä osin kuin laskuojan majavapadon saa poistaa vain lapiokaivuuna.

Perustelut

Kielto ainoan laskuojan perkaamisesta vaikeuttaa pellon viljelyä ja alentaa sen arvoa. Jotta pellon alavimmille alueille saataisiin turvattua vähintään 0,8 metrin kuivavara, on välttämätöntä, että pellon alapuolisen laskuojan perkaus voidaan suorittaa laaditun vesienhallinnan toimenpidesuunnitelman pituusleikkauksessa (piirustus nro 2) esitetyn tasausviivan mukaiseen kuivatussyvyyteen. Pellon peruskuivatustilan paraneminen laskuojan perkauksen myötä mahdollistaisi myös jäljempänä toteutettavat pellon

paikalliskuivatuksen parantamiseen tähtäävät salaojainvestoinnit sekä laskuojan kunnossapitotyöt.

Kaupunkirakennelautakunnan päätöksessä ei ole esitetty perusteluja laskuojan perkauksen kieltämisen tueksi. Hämeen ELY-keskus on ojituseräilyntöön antamassaan lausunnossa todennut, että ojituksella ei vaaranneta noron mahdollista luonnontilaisuutta, koska perkaus toteutetaan viimeksi kolmisenkymmentä vuotta sitten peratun uoman alueelle, eikä sitä uloteta piilo-ojana Nerosjärveen jatkuvan uoman osalle. Ympäristönsuojeluviranomainen ei ole esittänyt vesistön pilaantumista tapahtuneen jo toteutetun ojan perkauksen seurauksena.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa mainittua kiinteistön A (Laurilanpalstan) omistajan maastokatselmuksessa esittämää toteamusta, että pellossa vilja on kasvanut hyvin hirvituhoja lukuun ottamatta, ei voida pitää asianmukaisena perusteena sille, ettei ojan perkausta olisi ollut tarvetta jatkaa. Laskuojan tosiasiallinen perkaustarve tulee määrittää mitattuihin pellon pinnan ja ojanpohjan korkotietoihin perustuen. Mikäli perkausta ei jatkettaisi ja ulotettaisi suunnitelman paalulle 58 asti, ei alapuolisen laskuojan aloitetulla perkauksella ja majavapadon poistamisella saataisi turvattua veden vapaata virtausta ja tavoiteltua kuivatushyötyä.

Rakennustapansa ansiosta majavapadoista tulee erittäin lujia ja niiden poistaminen vahinkojen estämiseksi suoritetaan yleisesti joko kaivinkonetyönä tai dynamiitilla räjäyttämällä. Majavapadon poisto vain lapiokaivuuna on vaatimuksena kohtuuton.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Hämeenlinnan kaupungissa.

Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunnalta on pyydetty lausuntoa valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunta on lausunnossaan todennut muun ohessa, että uoma on kaivettu vesienhallinnan toimenpidesuunnitelman pituusleikkauskuvaa syvemmäksi, joka muodostaa itsestään padottavan kynnyksen ennen paaluväliä 113-58.

Vesienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa ei ole esitetty, miten on määritetty, että kuivavaraa tarvitaan 0,80 m, joten salaojainvestointien mahdollisuuksia ei ole mahdollista arvioida.

Tarkastuskäynnillä 16.10.2019 havaittiin veden virtaavan ojassa hyvin. Oletettavasti majavan rakentaman padon poistamisella virtauksen kulkua vahvistetaan entisestään.

Oletettavasti majavan aikoinaan rakentama pato perkaamattomassa ojassa on maastossa todettuna ojan reunoja matalammalla oleva ohuista oksista ja risuista koostuva alle metrin pituinen tukkeuma. Mahdollinen majavan kokoama pato ei ole rakennustapansa mukaan järeä, eikä siinä ole puunrunkoja ja se on kooltaan pieni. Majavapadon poistaminen lapiokaivuuna on kyseisessä paikassa tarkoituksenmukaisinta ja aiheuttaisi vähiten muuta haittaa, kuten puiden poistoja. Kaivinkoneen käyttö olisi tehtävään ylimitoitettua.

██████████ on vastineessaan vaatinut valituksen hylkäämistä. Lisäksi on vaadittu, että muutoksenhakijat veloitetaan toteuttamaan laskeutusallas viipymättä ja riippumatta muutoksenhaunalaisen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Lisäksi valittajat on veloitettava korvaamaan yhteensä 10 000 euroa kiinteistön ██████████ arvonalentumisesta, edunmenetyksistä, käytettävyyden vaikeutumisesta ja menetetyistä puustosta. Edelleen vastineessa on vaadittu, että laskeutusaltaasta tulee tehdä suunniteltua syvempi. Hankkeelle tulee asettaa erillinen seurantajärjestelmä, jolla pellostä kulkeutuvien ravinteiden ja haitta-aineiden määrää sekä lietteen kertymistä noroon ja uimarantaan voidaan seurata sekä veden laatua tarkkailla.

Kyse ei ole ollut ojan kunnossapitoon liittyvästä toimenpiteestä tai perkaamisesta vaan pitkään hoitamatta olleen luonnontilaiseksi muuttuneen uoman uudesta ojittamisesta, joka on tehty ilman vaadittavia lupia ja suostumusta. Vastineen antaja on vastustanut kaikkien ojan syventämisen, leventämisen tai pidemmälle kaivamisen mahdollistavien lisäkaivu- tai perkaus-oikeuksien sallimista. Vastineen antajan kiinteistö jää halkaistuksi keskeltä kahtia kahdeksi käytännössä irralliseksi palstaksi. Noin 9,5 metriä leveän ojan luiskineen ylittäminen ei ole tällä hetkelläkään mahdollista ja irrallisten palstojen tarkoituksenmukainen hyödyntäminen suunniteltuna rakennuspaikkana tai muuhunkaan tarkoitukseen on käytännössä vaikeaa. Lisäkaivuut ja perkaustoimet pahentaisivat tilannetta entisestään. Valituksessa mainitut toimenpiteet lisäisivät veden virtausta kiinteistöllä ██████████ lisäten siten haitallisten ravinteiden, lietteiden ja sakkujen kulkeutumista kiinteistölle ██████████ ja sen uimarantaan. Vastineen antaja on korostanut, että asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon kiinteistön ██████████ muuttunut kaavoitustilanne. Asiassa ovat vastakkain vastineen antajan rantarakennuspaikaksi kaavoitetun kiinteistön arvon alentuminen ja valittajien pellon hyödyn/maataloustukien saaminen. Laskeutusallas tulee rakentaa nopeasti kiinteistölle ██████████ aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi.

Majavapato on varsin pieni ja sen poistaminen onnistuu lapiokaivuuna.

Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on ilmoittanut, ettei se katso tarpeelliseksi antaa vastinetta asiassa.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen.

Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunta on hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittanut selvitystä valituksenalaisen päätöksen tiedoksiantotavasta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] valituksen.
2. Hallinto-oikeus tutkii ja hylkää [REDACTED] vastineessa esitetyt vaatimukset.

Perustelut

1. [REDACTED]

Ojitusermielisyydessä on valituksen pohjalta ratkaistavana kysymys ojitusoikeudesta ja sen laajuudesta toisen alueella. Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella hallinto-oikeus arvioi, että olemassa olevaa ojaa on laajennettu ja syvennetty toisen alueella siinä määrin, että toimenpidettä toisen alueella ei voida katsoa ojan kunnossapidoksi vaan vesilain 5 luvun 1 §:n mukaiseksi ojituksiksi.

Asiassa saadun selvityksen perusteella ojitus toisen alueella eli kiinteistöllä [REDACTED] on tarpeellinen kiinteistön Laurilanpalsta 109-532-21-7 peltoalueen kuivatusta varten. Oja toisen alueella ei ole ollut riittävän syvä eikä muutoinkaan mitoiltaan riittävä kiinteistön Laurilanpalsta peltoalueen kuivatusta varten. Lisäksi ojassa on ollut kuivatusta haittaava oletettavasti majavan aikoinaan rakentama pato.

Maanpinta kiinteistön Laurilanpalsta peltoalueella on 18.9.2020 päivätyn vesienhallinnan toimenpidesuunnitelman 17.9.2020 päivättyjen piirustuksien 1 ja 3 mukaan alimmillaan tasolla N2000 +102,4 ja ojan pohja 17.9.2020 päivätyn piirustuksen 2 mukaan korkeimmillaan majavapadon kohdalla tasolla N2000 +101,6. Pelto sijaitsee turvemaalla. Valuma-alueen pinta-ala suunnitellun laskeutusaltaan kohdalla kiinteistöjen rajalla on 0,41 km² ja arvioitu keskimäärin kerran 20 vuodessa toistuva ylivirtaama HQ1/20 noin 0,13 m³/s. Hallinto-oikeus katsoo, että riittävää kuivatusta varten majavapato on poistettava, mutta ojaa ei ole tarpeen perata majavapadon kohdalta tai alapuolelta. Näin ollen kaupunkirakennelautakunnan päätöstä siltä osin kuin siinä on määrätty, että kiinteistön Laurilanpalsta omistaja ei saa perata ojaa nykyistä pidemmälle kiinteistön [REDACTED] puolelle ei ole perusteltua muuttaa.

Asiakirjoihin sisältyvien valokuvien perusteella ja kaupunkirakennelautakunnan lausunnossa majavapadon rakenteesta esittämä huomioon ottaen majavapato ei ole rakenteeltaan massiivinen, joten poistaminen ei vaadi koneellista työtä tai räjäyttämistä. Kaupunkirakennelautakunnan päätöstä ei siten ole perusteltua tältäkkään osin muuttaa.

2. [REDACTED] vastineessa esitetyt vaatimukset

Valituksenalaisen päätöksen mukaan päätös on annettu tiedoksi saantitodistuksin. Hallinto-oikeus on pyytänyt selvitystä

kaupunkirakennelautakunnalta päätöksen tiedoksiannosta.

Kaupunkirakennelautakunnan antaman selvityksen mukaan päätös on annettu tiedoksi saantitodistuksin. Päätöstä ei ole annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Koska päätöstä ei ole annettu tiedoksi vesilain 11 luvun 22 §:n 1 momentin ja hallintolain 62 a §:n mukaisesti, virheellisen tiedoksiantomenettelyn vuoksi valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei ole alkanut kuluu. Tämän vuoksi hallinto-oikeus tutkii [REDACTED] vastineessa esittämät vaatimukset.

Vesienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa esitetty laskeutusallas on vakiintuneen mitoituskäytännön mukainen ja se on riittävä vaikutusten hallitsemiseksi ojan luonnontilaisella jatkeella. Laskeutusaltaan tarve on osoitettu vesienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa ja sen tyhjennystä ja hoitoa valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joten laskeutusaltaalle ei ole tarpeen erikseen määrätä tarkkailua tai seurantaa. Valituksenalaisen päätöksen mukaan mikäli päätökseen haetaan muutosta, tulee toimenpiteet olla tehtynä vuoden kuluessa päätöksen tultua lainvoimaiseksi. Valituksenalaisessa päätöksessä on siten annettu määräaika laskeutusaltaan toteuttamiselle. Hallinto-oikeus katsoo, että laskeutusaltaan toteuttamiselle päätöksessä annettua määräaikaa ei ole vastineessa esitetyn perusteella tarpeen muuttaa.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaupunkirakennelautakunta on tulkinnut vesilain 5 luvun 12 §:n ja 13 luvun korvausta koskevia säännöksiä väärin todetessaan, ettei edunmenetystä synny, koska edunmenetys kiinteistölle [REDACTED] on huomattavasti pienempi kuin hankkeesta vastaavalle koituva kustannus ojan perkaamattomuudesta. Hallinto-oikeus toteaa, että ellei korvauksista ole sovittu, vesilain mukaisessa asiassa edunmenetykset ja edunmenetysten perusteella määrättävät korvaukset tulee arvioida hankekohtaisesti ottaen huomioon edunmenetysten lieventämis- ja ehkäisytoimenpiteet ja haitankärsijän mahdollisesti hankkeesta saama hyöty.

Vesienhallinnan toimenpidesuunnitelmassa on minimoitu puuston poistotarvetta. Vesilain 5 luvun 10 § 1 momentin mukaisesti ojaan katsotaan kuuluvan uoman kummallakin puolella yhden metrin levyinen piennar. Kiinteistöllä [REDACTED] ojitus on toteutettu päältä kaivuna, jolloin ei ole ollut varsinaisesti tarpeen laajentaa olemassa olevaa oja-aluetta ja puustomenetykset ovat olleet vähäisiä. Ojan ylitse kulkeminen ei myöskään toimenpiteiden jälkeen vaikeudu sanottavammin. Kiinteistölle [REDACTED] syntyy ojituksesta kuivatushyötyä. Edellä olevan perusteella hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu kiinteistölle [REDACTED] korvattavaa edunmenetystä. Kiinteistön [REDACTED] kaavoituksen mukaisesta käyttötarkoituksesta vastineessa esitetyt seikat eivät anna aihetta arvioida asiaa toisin. Vastineessa esitetyt korvausvaatimukset on siten hylätty.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Vesilaki 2 luku 7 §, 5 luku 7 § 1 mom, 8 § 1 mom, 9 § 1 ja 2 mom sekä 11 §

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hämeenlinnan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksen saamisesta

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneelle.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 23.10.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppinut hallinto-oikeustuomari Raija Uusi-Niemi ja asessori Natalia Buddén sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä. Asian on esitellyt Natalia Buddén.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Jäljennös maksutta

/ Prosessiosoite ja asiamies:

Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunta / Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Hämeenlinnan kaupunginhallitus

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Etelä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>